Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (prvá komora)

z 18. júna 2013 *

„Rybolov — Finančný príspevok na zavedenie monitorovacích a kontrolných systémov — Rozhodnutie neuhradiť náklady vynaložené na zakúpenie dvoch oceánskych hliadkových lodí — Článok 296 ES — Smernica 93/36/EHS — Legitímna dôvera — Povinnosť odôvodnenia“

Vo veci T-509/09,

**Portugalská republika**, v zastúpení: pôvodne L. Inez Fernandes, A. Trindade Mimoso a A. Miranda Boavida, neskôr L. Inez Fernandes, H. Leitão a V. Coelho, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

proti

**Európskej komisii**, v zastúpení: A. Bouquet a M. Afonso, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie zo 14. októbra 2009, ktorým sa náklady spojené s nadobudnutím dvoch oceánskych hliadkových lodí čiastočne určených aj na kontrolu rybolovu a dozor nad ním vyhlasujú za neoprávnené na získanie finančnej pomoci Európskej únie v zmysle rozhodnutia Komisie 2002/978/ES z 10. decembra 2002 o oprávnenosti výdavkov týkajúcich sa príspevku na niektoré činnosti naplánované niektorými členskými štátmi počas roka 2002 pri zavádzaní kontrolných, inšpekčných a dozorných systémov použiteľných pre spoločnú politiku rybolovu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 338, s. 33),

VŠEOBECNÝ SÚD (prvá komora),

v zložení: predseda komory J. Azizi, sudcovia S. Frimodt Nielsen a M. Kăncheva (spravodajkyňa),

tajomník: C. Heeren, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. novembra 2012,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: portugalčina.

## Rozsudok

### Právny rámec

1 Článok 296 ES uplatniteľný v čase skutkových okolností vo veci samej znie takto:

„1. Ustanovenia… zmluvy [o ES] nebránia použitiu nasledujúcich pravidiel:

a) žiaden členský štát nie je povinný poskytovať informácie, ktorých sprístupnenie podľa jeho názoru odporuje základným záujmom jeho bezpečnosti;

b) každý členský štát môže prijať opatrenia, ktoré pokladá za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti a ktoré sú späté s výrobou zbraní, munície a bojového materiálu alebo obchodu s nimi; tieto opatrenia nesmú nepriaznivo ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže na spoločnom trhu výrobkov, ktoré nie sú určené zvlášť na vojenské účely.

2. Na návrh Komisie môže Rada jednomyseľne vykonať zmeny v zozname výrobkov vyhotovenom 15. apríla 1958, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia odseku 1 písm. b).“

2 Rozhodnutie Rady 255/58 z 15. apríla 1958 stanovuje zoznam uvedený v článku 296 ods. 2 ES, ktorého výňatky sú prebraté v dokumente Rady 14538/08 z 10. novembra 2008. Tento zoznam stanovuje najmä toto:

„Nižšie je uvedený zoznam zbraní, munície a vojenského materiálu vrátane jadrových zbraní, na ktoré sa uplatňujú ustanovenia článku 296 ods. 1 písm. b) [ES]:

…

9. Vojnové lode a ich špeciálne zariadenia:

a) všetky druhy vojnových lodí;

…“ *[neoficiálny preklad]*

3 Z dvanásteho odôvodnenia smernice Rady 93/36/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania dodania tovaru (Ú. v. ES L 199, s. 1; Mim. vyd. 06/002, s. 110):

„Rokovacie konanie by malo byť považované za výnimočné a preto by malo byť uplatnené len vo vymedzených prípadoch.“

4 Článok 1 smernice 93/36 stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

…

d) ‚otvorená súťaž‘ je vnútroštátny postup, pri ktorom môžu predložiť ponuky všetci dodávatelia, ktorí o to majú záujem;

…

f) ‚rokovacie konanie‘ je vnútroštátny postup, pri ktorom sa obstarávateľ poradí s dodávateľmi podľa svojho výberu a rokuje s jedným alebo s viacerými z nich o podmienkach zmluvy.“

5 Článok 2 ods. 1 písm. b) smernice 93/36 stanovuje:

„1. Táto smernica sa nevzťahuje na:

…

b) zmluvy na dodanie tovaru, ktoré sú vyhlásené za tajné, alebo ktoré musia byť sprevádzané osobitnými bezpečnostnými opatreniami v súlade so zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami v príslušnom členskom štáte, alebo ak si to vyžaduje ochrana základných bezpečnostných záujmov členského štátu.“

6 Článok 3 smernice 93/36 stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté články 2, 4 a 5 ods. 1, táto smernica sa vzťahuje na všetky výrobky, na ktoré sa vzťahuje článok 1 písm. a), vrátane tých, ktoré sú súčasťou zmlúv uzatvorených obstarávateľom v oblasti obrany, s výnimkou tovarov, na ktoré sa vzťahuje článok [296] ods. 1 písm. b) [ES].“

7 Rozhodnutie Rady 2001/431/ES z 28. mája 2001 o finančnom príspevku Spoločenstva na určité výdavky, ktoré vznikli členským štátom pri implementácii kontrolných, inšpekčných a dozorných systémov, použiteľných pre spoločnú politiku rybného hospodárstva (Ú. v. ES L 154, s. 22; Mim. vyd. 04/005, s. 81), upravuje predkladanie programov výdavkov Komisii Európskeho spoločenstva týkajúcich sa uvedenej politiky, pre ktoré členské štáty chcú získať finančný príspevok, ako aj výdavky považované za oprávnené.

8 Článok 1 rozhodnutia 2001/431 stanovuje:

„Za podmienok uvedených v tomto rozhodnutí spoločenstvo môže poskytnúť finančný príspevok (ďalej len ‚finančný príspevok‘) na kontrolné programy, vytvorené členskými štátmi na implementáciu kontrolných, inšpekčných a dozorných systémov použiteľných pre spoločnú politiku rybného hospodárstva, určenú v nariadení Rady (EHS) č. 2847/93.

Kontrolné programy budú špecifikovať svoje ciele a zariadenia, ktoré majú byť použité, ako aj predpokladané výdavky, najmä na činnosti uvedené v článku 2.“

9 Článok 2 rozhodnutia 2001/431 stanovuje:

„Finančný príspevok môže byť poskytnutý na niektoré výdavky, ustanovené v kontrolných programoch, ktoré majú prispieť k nasledujúcim činnostiam:

…

e) nákup a modernizácia zariadení na kontrolu, inšpekciu a dozor.

…“

10 Článok 9 ods. 1 rozhodnutia 2001/431 stanovuje:

„Finančné príspevky na výdavky uvedené v článku 2 písmene e) budú zahŕňať investície do kúpy alebo modernizácie plavidiel a lietadiel používaných pri kontrole, inšpekcii a dozore nad rybárskymi činnosťami.“

11 Článok 17 ods. 2 a 3 rozhodnutia 2001/431 znie:

„2. Pri predkladaní žiadostí o úhradu členské štáty overia a potvrdia vznik výdavkov v súlade s podmienkami, určenými v tomto rozhodnutí a smerniciach týkajúcich sa koordinácie postupov pre zadávanie zmlúv o verejných prácach, dodávkach a službách, a v súlade s podrobnými pravidlami uvedenými v bode 4 časti A prílohy II.

3. Ak zo žiadosti vyplýva, že podmienky uvedené v odseku 2 neboli splnené, Komisia dôkladne preskúma situáciu a požiada členský štát o vyjadrenie. Ak preskúmanie potvrdí nezhodu (nesúlad), Komisia určí členskému štátu lehotu na zabezpečenie zhody (súladu). Ak po uplynutí tejto lehoty členský štát nekonal v súlade s odporúčaniami, Komisia môže znížiť, zastaviť alebo zrušiť finančný príspevok v príslušnej oblasti…“

12 Bod 4 časti A prílohy II rozhodnutia 2001/431 znie takto:

„Vyplnené dotazníky o verejných zmluvách musia obsahovať odkaz na oznámenia verejných súťaží, uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev. Ak oznámenia neboli uverejnené v Úradnom vestníku, príjemca musí potvrdiť, že bola dodržaná legislatíva spoločenstva o verejných zmluvách.

Komisia môže požiadať o všetky informácie, ktoré považuje za potrebné pre rozhodnutie, či legislatíva spoločenstva o verejných zmluvách bola alebo nebola dodržaná.

…“

## Okolnosti predchádzajúce sporu

13 Na základe Despacho conjunto č. 15/2001 (spoločné nariadenie č. 15/2001, Diário da República, séria II, z 11. januára 2001, s. 453 a 454) z 19. decembra 2000 sa vláda Portugalskej republiky rozhodla kúpiť dve oceánske hliadkové lode určené na kontrolu a dozor námorných oblastí prislúchajúcich tomuto štátu, ako aj na boj proti znečisťovaniu mora. Na ich zhotovenie si portugalská vláda zvolila rokovacie konanie so spoločnosťou Estaleiros Navais de Viana do Castelo SA.

14 Portugalské orgány v súlade s rozhodnutím 2001/431 predložili 15. apríla 2001 Komisii žiadosť o finančný príspevok na investičné projekty definované v rámci ich programu dozoru a kontroly činností rybolovu na trojročné obdobie 2001 – 2003. Jeden z týchto projektov bol určený na obnovu námornej kapacity dozoru oceánu a zahŕňal plán zhotovenia dvoch oceánskych hliadkových lodí, ktoré by na 70 % uskutočňovali kontrolu a dozor nad činnosťami rybolovu.

15 Výstavbou dvoch oceánskych hliadkových lodí bola 12. novembra 2002 poverená spoločnosť Estaleiros Navais de Viana do Castelo.

16 Vo svojom rozhodnutí 2002/978/ES z 10. decembra 2002 o oprávnenosti výdavkov týkajúcich sa príspevku na niektoré činnosti naplánované niektorými členskými štátmi počas roka 2002 pri zavádzaní kontrolných, inšpekčných a dozorných systémov použiteľných pre spoločnú politiku rybolovu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 338, s. 33) Komisia priznala v zmysle rozhodnutia 2001/431 finančný príspevok pre projekty predložené Portugalskou republikou v rámci jej programu dozoru a kontroly činností rybolovu na trojročné obdobie 2001 – 2003. V prílohe II tohto rozhodnutia je stanovené, že za rok 2002 môže Portugalská republika získať finančný príspevok maximálne vo výške 13 510 837 eur.

17 Portugalské orgány požiadali Komisiu o úhradu sumy 6 732 322,75 eura ako finančného príspevku na kúpu dvoch oceánskych hliadkových lodí objednaných u spoločnosti Estaleiros Navais de Viana do Castelo.

18 Komisia 6. februára 2006 oznámila portugalským orgánom, že nemôže vyhovieť ich žiadosti z dôvodu, že potrebuje dodatočné informácie o dôvodoch, ktoré viedli tieto orgány k uplatneniu postupu verejného obstarávania spočívajúceho v rokovacom konaní, ktorý je osobitne vyhradený pre vojenské zariadenia, zatiaľ čo dve oceánske hliadkové lode mali na 70 % slúžiť na kontrolu činností rybolovu.

19 V nadväznosti na výmenu korešpondencie sa 19. mája 2008 uskutočnilo stretnutie medzi predstaviteľmi Komisie a portugalskými orgánmi.

20 Dňa 29. mája 2009 oznámila Komisia portugalským orgánom, že výdavky, o ktorých úhradu sa žiadalo, nepovažuje za oprávnené, a preto sa platba neuskutoční. Komisia v podstate vysvetlila, že uplatnením rokovacieho konania na účely zakúpenia dvoch predmetných lodí portugalské orgány nedodržali pravidlá verejného obstarávania, hoci táto požiadavka sa nachádza v článku 17 ods. 2 rozhodnutia 2001/431. Komisia udelila portugalským orgánom mesačnú lehotu na predloženie nových pripomienok.

21 Portugalské orgány odpovedali Komisii listom zo 7. júla 2009, pričom opäť uviedli, že nákup dvoch oceánskych hliadkových lodí sa uskutočnil v súlade s právnymi predpismi Európskej únie v oblasti verejného obstarávania. Okrem toho portugalské orgány pripojili stanovisko portugalského ministerstva obrany a s prihliadnutím na uvedené tvrdenia požiadali o opätovné preskúmanie danej otázky.

22 Listom zo 14. októbra 2009 informovala Komisia portugalské orgány o svojom rozhodnutí nepovažovať výdavky súvisiace s kúpou dvoch oceánskych hliadkových lodí za oprávnené, pričom tiež poukázala na skutočnosť, že rozpočtový záväzok stanovený pre dotknutý projekt rozhodnutím 2002/978 bol zrušený (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

**Konanie a návrhy účastníkov konania**

23 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 18. decembra 2009 Portugalská republika podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

24 Portugalská republika navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— nariadil Komisii prijať rozhodnutie, ktorým by sa vyhovelo jej žiadostiam o náhradu nákladov, ktoré predložila v rámci rozhodnutia 2002/978,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

25 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu,

— zaviazal Portugalskú republiku na náhradu trov konania.

26 Na základe správy sudkyne spravodajkyne Všeobecný súd (prvá komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania.

27 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 27. novembra 2012.

## Právny stav

*O prípustnosti druhého žalobného návrhu*

28 Pokiaľ ide o návrh Portugalskej republiky, ktorého cieľom je, aby Všeobecný súd nariadil Komisii prijať rozhodnutie, ktorým by sa vyhovelo jej žiadostiam o náhradu nákladov, ktoré predložila v rámci rozhodnutia 2002/978, stačí pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Všeobecný súd nie je príslušný na ukladanie príkazov inštitúciám. Podľa článku 264 ZFEÚ má totiž Všeobecný súd výlučne možnosť zrušiť napadnutý akt v celom rozsahu alebo sčasti, alebo zamietnuť žalobu. Príslušnej inštitúcii následne prislúcha prijať pri uplatnení článku 266 ZFEÚ opatrenia, ktoré prináša vykonanie rozsudku Všeobecného súdu (pozri v tomto zmysle uznesenie Súdu prvého stupňa z 29. novembra 1993, Koelman/Komisia, T-56/92, Zb. s. II-1267, bod 18; rozsudky Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1998, European Night Services a i./Komisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Zb. s. II-3141, bod 53, a z 8. októbra 2008, Agrar-Invest-Tatschl/Komisia, T-51/07, Zb. s. II-2825, bod 27).

29 Z toho vyplýva, že druhú časť žalobných návrhov treba zamietnuť ako neprípustnú.

*O návrhu na zrušenie*

30 Portugalská republika na podporu svojej žaloby uvádza v podstate tri žalobné dôvody. Prvý žalobný dôvod sa zakladá na porušení rozhodnutia 2001/431, pretože Komisia nemohla Portugalskej republike právoplatne odmietnuť priznanie požadovaného finančného príspevku vzhľadom na skutočnosť, že splnila podmienky uvedené v tomto rozhodnutí. Druhý žalobný dôvod sa zakladá na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery a tretí žalobný dôvod na porušení povinnosti odôvodnenia.

O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení rozhodnutia 2001/431

31 Portugalská republika v podstate tvrdí, že má nárok na úhradu výdavkov súvisiacich s kúpou dvoch oceánskych hliadkových lodí preto, lebo na rozdiel od toho, čo v napadnutom rozhodnutí uvádza Komisia, neporušila pravidlá Únie uplatniteľné na verejné obstarávanie.

32 Portugalská republika totiž uvádza, že v danom prípade postupovala na základe svojej vnútroštátnej právnej úpravy, do ktorej boli prebraté všetky pravidlá Únie uplatniteľné na verejné obstarávanie platné v danom čase, najmä smernica 93/36. Táto smernica zavádza do vnútroštátnej právnej úpravy predovšetkým výnimky upravené v jej článkoch 2 a 3.

33 Keďže oceánske hliadkové lode, v súvislosti s ktorými sa žiadalo o finančný príspevok, patria medzi vojnové lode nachádzajúce sa na zozname uvedenom v článku 296 ES (pozri bod 2 vyššie), Portugalská republika zastáva názor, že jej mohla byť udelená výnimka upravená v článkoch 2 a 3 smernice 93/36 a že z tohto dôvodu sa na daný prípad neuplatňujú pravidlá verejného obstarávania.

34 Okrem toho podľa Portugalskej republiky na základe právnej úpravy platnej v čase, keď podala žiadosť o úhradu, Komisia nemohla právoplatne rozhodnúť zamietavým rozhodnutím z dôvodu, že sa rozhodla využiť výnimku upravenú v článku 296 ES. Rozhodnutie vylúčiť z financovania vojenské lode má navyše nerovnocennú povahu, keďže členské štáty, ktoré sa podujali zabezpečiť kontrolu rybolovu prostredníctvom vojnových lodí, tak budú znevýhodnené.

35 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

36 Na úvod je potrebné uviesť, že názorové rozdiely medzi Portugalskou republikou a Komisiou sa v podstate obmedzujú na otázku, či sa členský štát, ktorý v zmysle rozhodnutia 2001/431 žiada Úniu o pomoc pri zakúpení zariadenia určeného na kontrolu činností rybolovu, môže odchýliť od pravidiel Únie v oblasti verejného obstarávania, ak poukáže na vojenskú povahu dotknutého zariadenia.

37 V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade uviesť, že rozhodnutie 2001/431 upravuje jednak predkladanie programov týkajúcich sa spoločnej politiky rybného hospodárstva, pre ktoré členské štáty chcú získať finančný príspevok, Komisii a jednak výdavky považované za oprávnené.

38 Z článku 2 písm. e), článku 9 ods. 1 a článku 17 ods. 2 a 3 rozhodnutia 2001/431, už citovaných v bodoch 9 až 11 vyššie, však vyplýva, že finančný príspevok Únie na nákup lodí skutočne používaných na zabezpečenie kontroly rybolovu a dozoru nad ním je podľa tohto rozhodnutia možné priznať, len ak výdavky vznikli v súlade s podmienkami stanovenými v tomto rozhodnutí, ako aj v smerniciach o koordinácii postupov verejného obstarávania, ku ktorým patrí smernica 93/36.

39 Dodržiavanie pravidiel stanovených v predmetných smerniciach je teda predpokladom toho, aby sa výdavky, ktoré vznikli členským štátom, mohli považovať za oprávnené na získanie finančného príspevku Únie. Z toho vyplýva, že je potrebné konštatovať, že rozhodnutie 2001/431, a najmä jeho článok 17 ods. 2, stanovuje, že predpokladom spolufinancovania Úniou je uplatniteľnosť uvedených smerníc *ratione materiae*. Tento výklad rozhodnutia 2001/431 podporuje okrem iného aj bod 4 časti A prílohy II, už citovaný v bode 12 vyššie, ktorý zdôrazňuje obsah informácií nevyhnutných na osvedčenie dodržiavania právnej úpravy Únie v oblasti verejného obstarávania, ktoré treba predložiť Komisii, a to bez nechania otvorenej aj tej najmenšej možnosti, že by sa táto právna úprava mohla neuplatniť *ratione materiae*.

40 Inherentným cieľom požiadavky dodržiavania podmienok stanovených v smerniciach o koordinácii postupov verejného obstarávania je predovšetkým úplná transparentnosť a kontrolovateľnosť nákupov spolufinancovaných Úniou. Okrem toho spolufinancovanie vojnových lodí Úniou v zásade nespadá do spoločnej politiky rybolovu. Preto podmienky nachádzajúce sa v ustanoveniach daných smerníc, ktoré upravujú uvedené konania po hmotnej stránke, sa v tejto súvislosti považujú za podmienky, ktoré treba splniť, aby bolo takého spolufinancovanie možné.

41 V danom prípade je však zrejmé, že Portugalská republika sa zvolením rokovacieho konania na zhotovenie dvoch oceánskych hliadkových lodí domnievala, že nebola povinná dodržiavať pravidlá uplatniteľné na verejné obstarávanie. Odvolaním sa na článok 2 ods. 1 písm. b) a článok 3 smernice 93/36, ako aj na svoju vnútroštátnu právnu úpravu, do ktorej bola prebratá uvedená smernica, Portugalská republika dospela k názoru, že predmetný trh v danom prípade *ratione materiae* nespadá do pôsobnosti uvedenej smernice.

42 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je však potrebné konštatovať, že podľa rozhodnutia 2001/431 nie je pre členský štát prípustné, aby na jednej strane žiadal o spolufinancovanie Únie pri nákupe lodí určených úplne alebo čiastočne na kontrolu rybolovu a dozor nad ním, ktorý v súlade s uvedenou smernicou musí rešpektovať pravidlá v oblasti verejného obstarávania, a aby sa na druhej strane rozhodol neuplatniť tie isté pravidlá s odvolaním sa na článok 296 ods. 1 písm. b) ES a vojenskú povahu kúpeného materiálu.

43 Vyššie uvedené úvahy nemôže spochybniť ani tvrdenie Portugalskej republiky, podľa ktorého sa až po podaní žiadosti o finančný príspevok Komisii, t. j. v čase prijatia nariadenia Komisie (ES) č. 391/2007 z 11. apríla 2007, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 861/2006, pokiaľ ide o výdavky, ktoré vznikli členským štátom pri implementácii monitorovacích a kontrolných systémov, použiteľných pre spoločnú politiku rybného hospodárstva (Ú. v. EÚ 97, s. 30), spresnilo, že členskému štátu sa na základe článku 296 ES nemôže udeliť nijaká výnimka v oblasti pravidiel verejného obstarávania.

44 V tejto súvislosti je určite potrebné uviesť, že je skutočne pravda, že až pri prijatí nariadenia č. 391/2007 sa vyslovene zdôraznilo, že pokiaľ ide o článok 296 ES, sa pre výdavky vynaložené na lode určené na kontrolu rybolovu nemôže udeliť nijaká výnimka z pravidiel Únie v oblasti verejného obstarávania. Rovnako je potrebné uviesť, že nariadenie č. 391/2007 sa v danom prípade neuplatňuje *ratione temporis* a že nadobudlo účinnosť až po podaní žiadosti Portugalskej republiky o finančný príspevok. Napriek tomu z danej skutočnosti nemožno vyvodiť, že právna úprava uplatniteľná do uvedeného času umožňovala členským štátom získať finančnú pomoc Únie pri nákupe lodí v rámci spoločnej politiky rybného hospodárstva a zároveň sa odchýliť od pravidiel v oblasti verejného obstarávania s odvolaním sa na článok 296 ES. V tejto súvislosti treba tak ako Komisia konštatovať, že už pred spresnením prijatým v nariadení č. 391/2007 vyplývalo z podmienok uvedených v rozhodnutí 2001/431, že členský štát, ktorý zamýšľa využiť možnosť odchýliť sa od všeobecných pravidiel s odvolaním sa na článok 296 ES, sa nemôže zároveň domáhať finančného príspevku Únie na základe nákupu zariadenia určeného na kontrolu rybolovu.

45 Navyše je nutné konštatovať, že v rozpore s tým, čo uvádza Portugalská republika, rozhodnutie 2001/431 nebráni tomu, aby členský štát, ktorý poveril činnosťami kontroly rybolovu a dozoru nad ním svoje vojenské jednotky, získal finančný príspevok na implementáciu spoločnej politiky. Je pravda, že v rozsahu, v akom uvedená smernica požaduje dodržiavanie pravidiel v oblasti verejného obstarávania, sa tieto členské štáty nemôžu odkloniť od všeobecného režimu uplatniteľného na verejné obstarávanie a zároveň požadovať finančný príspevok Únie. Naproti tomu článok 296 ods. 1 písm. c) ES nebráni tomu, aby sa členský štát, ktorý chce nakúpiť vojenské zariadenia patriace do pôsobnosti tohto ustanovenia, rozhodol podriadiť spoločným postupom verejného obstarávania, a preto mohol žiadať o finančný príspevok podľa rozhodnutia 2001/431. Je preto potrebné zamietnuť tvrdenie Portugalskej republiky o údajnej nerovnocennej povahe rozhodnutia vylúčiť zo spolufinancovania Spoločenstvom zariadenia nakúpené mimo bežných postupov verejného obstarávania na základe výnimky upravenej v článku 296 ods. 1 písm. b) ES pre členské štáty, ktoré sa na zabezpečenie kontroly rybolovu rozhodli využiť svoje vojenské jednotky.

46 Pokiaľ ide o článok 2 ods. 1 písm. b) smernice 93/36, je potrebné pripomenúť, že podľa tohto ustanovenia sa uvedená smernica neuplatňuje na dodania tovaru, ktoré sú vyhlásené za tajné alebo ktoré musia byť sprevádzané osobitnými bezpečnostnými opatreniami v súlade so zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami v príslušnom členskom štáte, alebo ak si to vyžaduje ochrana základných bezpečnostných záujmov členského štátu.

47 Ako už bolo rozhodnuté (pozri bod 39 a nasl. vyššie), predpokladom spolufinancovania Úniou v zmysle rozhodnutia 2001/431 je uplatniteľnosť ustanovení upravujúcich po hmotnej stránke postupy verejného obstarávania upravené v príslušných smerniciach. Na základe toho, hoci aj za predpokladu, že by sa členský štát mohol odvolať na výnimku upravenú v článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 93/36 a požadovať spolufinancovanie podľa rozhodnutia 2001/431, je nutné konštatovať, že Portugalská republika nepreukázala, že podmienky uplatnenia uvedenej výnimky boli v danom prípade splnené.

48 Najprv treba totiž uviesť, ako vyplýva zo spisu, že trh týkajúci sa nákupu dvoch oceánskych hliadkových lodí nebol vyhlásený za tajný, lebo Portugalská republika sa rozhodla kúpiť dve vojnové lode prostredníctvom spoločného nariadenia č. 15/2001 uverejneného v Diário da República, pričom si zvolila formu rokovacieho konania so spoločnosťou Estaleiros Navais de Viana do Castelo.

49 Ďalej je potrebné uviesť, že Portugalská republika sa na odôvodnenie výnimky zo všeobecných pravidiel v oblasti verejného obstarávania odvoláva na ochranu základných bezpečnostných záujmov štátu alebo na osobitné bezpečnostné opatrenia sprevádzajúce predmetné dodanie.

50 Treba však konštatovať, že Portugalská republika len poukázala na dôvernosť citlivých informácií spojených s vývojom a zavedením vojenského komunikačného softvéru umiestneného na oceánskych hliadkových lodiach, pričom neuviedla najmenší konkrétny dôkaz, pokiaľ ide o osobitné bezpečnostné opatrenia, ktoré musia sprevádzať dodanie oceánskych hliadkových lodí, alebo dôvody, na základe

ktorých dospela k názoru, že ochrana dôverného charakteru niektorých údajov bude menej zabezpečená v prípade, ak by výrobou bola poverená iná spoločnosť než Estaleiros Navais de Viana do Castelo.

51 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry potreba zabezpečiť povinnosť zachovania dôverného charakteru vôbec nebráni tomu, aby na účely uzavretia zmluvy bolo vyhlásené verejné obstarávanie (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. apríla 2008, Komisia/Taliansko, C-337/05, Zb. s. I-2173, bod 52). Navyše, ako správne uviedla Komisia, požiadavky týkajúce sa dôverného charakteru mohli byť zohľadnené najmä v podmienkach účasti na obstarávaní alebo pri posudzovaní návrhov stanovením kritérií týkajúcich sa opatrení ochrany dôverného charakteru informácií.

52 Preto aj za predpokladu uplatniteľnosti článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 93/36 sa odvolanie na toto ustanovenie na účely odôvodnenia nákupu oceánskych hliadkových lodí na základe rokovacieho konania zdá byť neprimerané vzhľadom na cieľ zabrániť zverejneniu citlivých informácií týkajúcich sa výroby uvedených lodí. Portugalská republika totiž nepreukázala, že uvedený cieľ nebolo možné dosiahnuť v rámci vyhlásenia verejného obstarávania stanoveného tou istou smernicou (pozri rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 53).

53 Z toho vyplýva, že v prejednávanom prípade samotné tvrdenie Portugalskej republiky, že predmetné dodanie tovaru je vyhlásené za tajné, že ho sprevádzajú osobitné bezpečnostné opatrenia alebo že je nevyhnutné ho podriadiť pravidlám Únie na ochranu základných záujmov bezpečnosti štátu, nemôže v prípade neexistencie akéhokoľvek dôkazu postačovať na preukázanie toho, že skutočne existujú mimoriadne okolnosti odôvodňujúce uplatnenie výnimky stanovenej v článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 93/36.

54 Z toho vyplýva, že Portugalská republika nemôže tvrdiť, že smernica 93/36 sa v zmysle svojho článku 2 ods.1 písm. b) neuplatňuje na predmetný trh.

55 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že ani jedno z tvrdení uvedených Portugalskou republikou s cieľom preukázať, že Portugalská republika mohla na základe rozhodnutia 2001/431 požiadať o finančný príspevok Únie na kúpu dvoch oceánskych hliadkových lodí bez toho, aby bola povinná dodržať pravidlá verejného obstarávania upravené v smernici 93/36, nemožno prijať.

56 Zvolením rokovacieho konania sa Portugalská republika v danom prípade nepodriadila pravidlám upraveným v uvedenej smernici, ktorej článok 6 ukladá verejným obstarávateľom povinnosť, aby pri uzatváraní verejných zmlúv používali otvorenú súťaž a užšiu súťaž, okrem prípadu, keď sa na obstarávanie vzťahuje niektorý z výnimočných prípadov taxatívne vymedzených v odsekoch 2 a 3 uvedeného článku.

57 V prejednávanom prípade treba konštatovať, že trh vo veci samej v nijakom prípade nespadá do pôsobnosti článku 6 ods. 2 a 3 smernice 93/36, čo navyše Portugalská republika ani netvrdí, takže Komisia mohla správne dospieť k záveru, že tento členský štát vzhľadom na skutočnosť, že si pri kúpe dvoch sporných lodí zvolil rokovacie konanie, nedodržal požiadavky stanovené v uvedenej smernici. Za týchto podmienok Komisia mohla oprávnene konštatovať, že výdavky súvisiace s kúpou dvoch oceánskych hliadkových lodí musia byť v rámci finančnej pomoci na základe rozhodnutia 2001/431vyhlásené za neoprávnené.

58 Vzhľadom na uvedené úvahy je potrebné prvý žalobný dôvod zamietnuť.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery

59 Prostredníctvom svojho druhého žalobného dôvodu Portugalská republika uvádza, že Komisia porušila zásadu ochrany legitímnej dôvery. Portugalská republika v podstate tvrdí, že prijatím žiadosti o finančnej pomoci podanej v zmysle rozhodnutia 2001/431 ju Komisia ubezpečila o získaní finančného príspevku na nákup oceánskych hliadkových lodí. Portugalská republika dodáva, že Komisia ju mala počas preskúmania žiadosti o finančnej pomoci, a najmä v čase prijatia rozhodnutia 2002/978, informovať o skutočnosti, že rokovacie konanie sa pri nadobudnutí dvoch predmetných lodí neuznáva.

60 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

61 Pokiaľ ide o ochranu legitímnej dôvery, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa právo požadovať ochranu legitímnej dôvery, ktoré predstavuje jednu zo základných zásad Únie, vzťahuje na každého jednotlivca, ktorý sa nachádza v situácii, z ktorej vyplýva, že správny orgán Únie tým, že mu poskytol presné uistenia, vyvolal u neho dôvodné očakávania (pozri rozsudky Súdu prvého stupňa z 19. marca 2003, Innova Privat-Akademie/Komisia, T-273/01, Zb. s. II-1093, bod 26, a tam citovanú judikatúru, a z 18. januára 2006, Regione Marche/Komisia, T-107/03, neuverejnený v Zbierke, bod 129).

62 Zásada ochrany legitímnej dôvery však nemôže brániť zrušeniu pomoci Spoločenstva, keď zjavne neboli dodržané podmienky, ktoré sú stanovené na poskytnutie uvedenej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 29. septembra 1999, Sonasa/Komisia, T-126/97, Zb. s. II-2793, bod 39, a zo 14. decembra 2006, Branco/Komisia, T-162/04, neuverejnený v Zbierke, bod 123 a tam citovanú judikatúru).

63 Navyše Portugalská republika nepredložila nijaký dôkaz, že Komisia ju ubezpečila o oprávnenosti sporných výdavkov v prípade využitia rokovacieho konania. V každom prípade z preskúmanie prvého žalobného dôvodu vyplýva, že takéto ubezpečenie by bolo nezákonné. Portugalská republika preto v danom prípade nepreukázala splnenie podmienok požadovaných judikatúrou uvedenou v bodoch 61 a 62 vyššie.

64 Z toho vyplýva, že druhý žalobný dôvod treba zamietnuť.

O treťom žalobnom dôvode založenom na nedostatočnom odôvodnení

65 Vo svojom treťom žalobnom dôvode Portugalská republika tvrdí, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, lebo Komisia v ňom nevysvetlila dôvody, na základe ktorých odmietla uhradiť finančný príspevok.

66 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

67 Pokiaľ ide o povinnosť odôvodnenia, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa musí požiadavka odôvodnenia posudzovať v závislosti od okolností prípadu, najmä v závislosti od obsahu aktu, povahy uvádzaných dôvodov a záujmu, ktorý na jeho objasnení môžu mať osoby, ktorým je akt určený, alebo iné osoby, ktorých sa akt priamo a osobne týka. Nevyžaduje sa, aby odôvodnenie špecifikovalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, pretože otázka, či odôvodnenie rozhodnutia spĺňa požiadavky článku 253 ES, sa musí posudzovať so zreteľom nielen na jeho znenie, ale tiež na jeho kontext, ako aj na súhrn právnych pravidiel upravujúcich predmetnú oblasť (rozsudky Súdneho dvora zo 17. októbra 1995, Holandsko/Komisia, C-478/93, Zb. s. I-3081, body 48 a 49, a z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, Zb. s. I-10515, bod 172).

68 To platí najmä v prípade, keď sa členské štáty úzko zapájali do procesu vypracovania sporného aktu, a teda poznajú dôvody, ktoré sú podkladom tohto aktu (rozsudok Holandsko/Komisia, už citovaný, bod 50, a rozsudok Súdneho dvora z 9. septembra 2004, Španielsko/Komisia, C-304/01, Zb. s. I-7655, bod 50).

69 Navyše Súdny dvor konštatoval, že vykonávací akt splnil povinnosť odôvodnenia, ak obsahuje vyslovené odvolanie sa na ustanovenia nariadenia, na ktorých sa tento akt zakladá, a umožňuje tak rozpoznať kritériá, ktoré viedli k jeho prijatiu (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 18. marca 1975, Deuka, 78/74, Zb. s. 421, bod 6; z 27. septembra 1979, Eridania-Zuccherifici nazionali a Società italiana per l'industria degli zuccheri, 230/78, Zb. s. 2749, body 14 až 16, a zo 14. januára 1981, Denkavit Nederland, 35/80, Zb. s. 45, body 33 až 36).

70 V danom prípade je potrebné uviesť, že prijatiu napadnutého rozhodnutia predchádzalo stretnutie a výmena korešpondencie. Okrem toho sa napadnuté rozhodnutie odvoláva na list z 29. mája 2009 adresovaný portugalským orgánom v zmysle článku 17 ods. 3 rozhodnutia 2001/431, v ktorom Komisia podrobne vysvetlila dôvody, ktoré ju po preskúmaní spisu viedli k záveru, že predmetné výdavky nemožno považovať za oprávnené (pozri bod 20 vyššie).

71 Treba však poukázať na skutočnosť, že kontext prijatia napadnutého rozhodnutia a v ňom nachádzajúce sa odôvodnenie umožnili Portugalskej republike zabezpečiť svoju obranu a predkladať na tento účel tvrdenia a rovnako umožnili pochopiť odôvodnenie Komisie pri prijatí napadnutého rozhodnutia.

72 Keďže Komisia neporušila povinnosť odôvodnenia, musí byť tretí žalobný dôvod zamietnutý.

73 Z toho vyplýva, že žaloba sa musí zamietnuť.

## O trovách

74 Podľa článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

75 Keďže Portugalská republika nemala vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (prvá komora)

rozhodol a vyhlásil:

**1. Žaloba sa zamieta.**

**2. Portugalská republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Azizi Frimodt Nielsen Kăncheva

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 18. júna 2013.

Podpisy